

1. आर्कमिडिज	जन्म - ३० पु २४७ गिरिगको शिखला, ३० पु ३१२ मृत्यु
योगदान	<ul style="list-style-type: none"> ज्यामिति र रास्यको डपतामले चिनिने उत्तोलकको सिद्धान्त प्रतिपादन गरेपछि, Give me a place to stand on & I can move the world भन्ने कुरा
असले गरेका आविष्कार	<ul style="list-style-type: none"> शेनको आविष्कार 7 (पाई) को मान ३.१४ हुन्छ भन्ने पता लगाएका उत्तोलकको सिद्धान्तको 7 आविष्कार गरेका
युनको सुइता गुलेलिका आविष्कार	<ul style="list-style-type: none"> Water Screw को आविष्कार सूर्य र चन्द्रमाको व्यास नाप्ने तरिका पता लगाएका सापेक्षिक घनत्वको सिद्धान्त, लिभरको सिद्धान्त र पेचको सिद्धान्तका प्रतिपादक ठुलो स्यान्डबोर्गालाई सानो पारी लेख्ने तरिका को प्रतिपादक सूर्यको प्रकाश श्वेत द्वारा परावर्तन गरई शत्रु पक्षका हवाईजहाजमा आगो लगाइ दिएको
उनका कृतिसर	<ul style="list-style-type: none"> Sphere & cylinder. Measurement of circle. Floating bodies. Method of Mechanical Theorem. Spirals Equilibrium of planes. प्रयोगात्मक विज्ञानका पिता (Father of Experimental physics)

ग्यालिलियो ग्यालिले

जन्म - 15 Feb 1564

जन्मस्थान - इटालीको पिशा

मृत्यु - 8 January 1642

योगदान/आविष्कार

- टेलिस्कोपको आविष्कार (सन् 1609)
- दुराविकी सहायताले अन्तरिक्ष हेर्ने पहिलो वैज्ञानिक
- सूर्यको स्थिरता तथा पृथ्वीको घुम्ने सिद्धान्त घोषित, (सन् 1616)
- भिन्न घडि तथा पेन्डुलम घडिका आविष्कार
- Nevertheless it moves भन्ने भनाइ भन्नेका अभिप्रायिकम्पनको आविष्कार
- पानिको सतह बढाउने यन्त्र तापमाणक यन्त्रको आविष्कार गरेका
- चन्द्रमाको आफ्नै प्रकाश हेर्न भनि पत्ता लगाएका
- आकाशगंगाको निर्माण, सति ग्रहलाई अण्डाकार होराले घेरेको कुरा पत्ता लगाएका
- पृथ्वी गोलो छ भनि पत्ता लगाएका

उनका कृतिहरू

सूर्यको अरिपरे पृथ्वी
लगायतका अन्य ग्रहहरू
घुम्दछ भन्दा 70 वर्षको
उमेरमा जेल परेका
9 वर्षसम्म जेल परे

- Little balance.
- Dialogue concerning two new sciences.
- Dialogue concerning two principle System of the World.
- The Starry messenger.
- Nevertheless it moves.

मुत्र, Little वालकले Messenger मा
Dialogue माथि Dialogue दिँदै न भयो
सम्म Never नआइस्य भनि ठालि गयो।

Green + Red \rightarrow Yellow.
 Red + blue \rightarrow Purple
 blue + Green \rightarrow Cyan (Blue sky)

3 सर आइज्याक न्यूटन	जन्म - 1642 Jan 8. मृत्यु - 1727 March 20. जन्मस्थान - किंग्समर, वेलाथत
<u>आविष्कार</u>	<ul style="list-style-type: none"> सन् 1687 मा गुरुत्वाकर्षण सम्बन्धि विश्वव्यापि सिद्धान्तको आविष्कार प्रकाशमा स्यान् र ड० इन्टन भनि प्रिज्मबाट आर्बतम गरि प्रमाणित (1687मा) \rightarrow चालर गतिको नियमहरू पत्ता लगाएका (1686मा) \rightarrow Law of Gravitation को प्रतिपादक स्यान् र डब्लर्ड शूडर अनुपातमा कृमसंगी वृत्ताकार चक्रमा राखि घुमाउँदा सेतो र ड० देखिने भौतिक प्रयोग प्राइमरि र सेकेन्डरि र ड०को पहिचान प्राइमरि - रातो, निलो, हरियो (रतिह) सेकेन्डरि - पहेलो, purple, cyan (Bluesky) सर पदक पाएको - सन् 1705. Fluxion सुविधिको विकास (1666) Caleulus को विकास
<u>उनका कृतिहरू</u>	<p>Principia - 1687 (न्याहिन भाषामा)</p> <p>Optics - 1704 (अङ्ग्रेजी भाषामा)</p> <p>Fluxion - 1666</p> <p>आत्मको प्रकृति - 1710.</p>
	<p>प्राइमरि - रातो, निलो, हरियो</p> <p>सेकेन्डरि - purple, yellow, sky blue.</p>

4. ओन डाल्टन : जन्म - 1766 सितंबर 6
 मृत्यु - 1844 July 27.
 अन्तस्थान - वेनायतको इडगनस्पिट्स

आविष्कार :

- आणविक सिद्धान्त (Atomic theory)
- अपूर्ण चापको सिद्धान्तका प्रतिपादक (Law of partial pressure.)
- Law of Multiple proportions)
- परमाणुको संरचना (Atomic structure)
- उत्तरिष्टुवको माथिल्लो वायुमण्डलिय तहमा देखिने चम्किलो प्रकाश "Aurora Borealis" पत्ता लगाएका,

उक्तका कृतिहरू :

- मौलिक तथा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि निबन्ध संग्रह (सन् 1793)
- A New system of chemical philosophy पुस्तक लेखेका

सडकमा केहिहरूले भइकि लो लुगा लगाएर अविवाहित बस्ने वैज्ञानिक

5 माइकल फारेडे

जन्म - 22 Sept. 1791

मृत्यु - 25 Aug. 1876

जन्मस्थान - नेविंग्टन, वेलायत

आविष्कार

- विद्युत जेनेरेटर, डाइनामो
- वैजित, क्लोरिन ग्यास, घांति
- क्लोरोफ्लोराइड का आविष्कारक
- मोटरहक्का प्रयोग हुने रासायनिक
- प्रवाहवाट मोन्टाइन शूलको आविष्कार
- पानी तान्ते काममा प्रयोग हुने मोटरको
- आविष्कार (सन् 1830)
- इल्युमिने ग्यास क्लोरिनको आविष्कार
- Capacitor को आविष्कार
- विद्युत विच्छेदनको सिद्धान्त (Law of Electrolysis)
- वैजितको आविष्कार
- दागको औषधि
- डाइनामोको आविष्कारक
- Law of Electromagnetic Induction का
- प्रतिपादक
- Diamagnetic / paramagnetic वस्तुको
- आविष्कार

स्कूल या कलेजवाट शिक्षा अर्जन नगरेका,

prince of experiment का रूपले चिनिने वैज्ञानिक (प्रयोगकाराजकुमार)

Father of Electricity.

वेलायतक महाराति शान्तिवैद्यले हेफपरत कोई ताम्रक भवन दिशकि थिइन।

6. चार्ल्स डार्विन

जन्म - 1809 Feb 12

मृत्यु - 1882 April 19

जन्मस्थान - वेलायत

- विकासवादी सिद्धान्तका पिता,
उत्तले यो सिद्धान्त प्रतिपादन गर्ने
२० वर्षे वितायका

उत्तका ५ सिद्धान्त

- अत्याधिक सन्तान उत्पादन गर्ने क्षमता
- प्राकृतिक छनौटको सिद्धान्त
- परिवृति र वंशज
- वांछनका लागि संघर्ष
- नयां जातिको उत्पति

- प्रसन्त महासागरिय क्षेत्रमा ग्यालापगोस
टापुमा गश्य फिन्च नामक पक्षीको बारेमा
अध्यायन गर्दा सहयोग गर्ने वैज्ञानिक

- अल्फ्रेड रसेल वारेल

- सन् 1831 मा प्रकृति अध्ययताको हैसियतले
विश्व भ्रमण गर्दा डार्विनले HMS बिगल
नामक जहाज प्रयोग गरेका

- उत्परिवर्तनको सिद्धान्तका प्रतिपादक
- माल्थसको जनसंख्या सिद्धान्तबाट
प्रभावित भएर survival of fittest सिद्धान्त
प्रतिपादन गरेका,

- The descent of Man पुस्तकमा मानव
जातिको पुर्खा वांटरनै हो भनि ठोकुवा गरेका

- A man who wastes an hour
life has not discovered the value of
life भन्ने भनाइका महान विचारक

उनका सिद्धान्तहरू

- Theory of Natural Selection.
- Struggle of existence.
- Survival of the fittest.
- origin of species.
- Mutation.

उनका कृतिहरू

- The variation of plant & animal under domestication (1867)
- The decent of man & Selection in relation sex (1871)
- The expression of emotions of man & animals (1872)
- The effect of cross & self fertilization in the vegetables Kingdom (1876)
- Different form of flows in plants of some species (1877)
- Theory of Natural Selection.
- Decent of Man
- origin of species.

7. लुई पाश्चर

• जन्मस्थान - डोलेफ्रांस

- रेविज रोग विरुद्ध खोपको आविष्कार
- Crystallography का विश्व वैज्ञानिक
- व्योक्टेरिया नष्ट गर्ने विधि पाश्चर-इजेसन प्रविधिको प्रथम प्रयोग गर्ने वैज्ञानिक
- आविष्कृत विनाको श्वासप्रश्वासको रूप Fermentation प्रक्रियाको आधारमा Germ theory को विकास
- रेविज रोगको औषधिको आविष्कार 1885 मा
- श्वरोगको औषधिको आविष्कार
- कुनै तरल पदार्थलाई 55° को तापक्रम मा आधा घण्टा शरुन्दा त्यसमा रहेका जीवाणु हरू नष्ट हुन्छन् भन्ने कुरा दुधलाई 55° सम्म उमालेर जिवाणु नष्ट गरि देखाएका
- पानि देखे डराउने रोग हाइड्रोफोबिया को उपचार विधि
- हेउला, हैजा, रेसम किराको रोगको नियन्त्रण आदी खोपको आविष्कार

- शुद्ध जीवाणुको प्रयोग अध्ययन गर्ने पाश्चर र रबर्ट कुक लाई Microbiology विद्याका संस्थापक मानिन्छ।

४. अल्बर्ट आइन्स्टाइन (Alfred Einstein)

अल्बर्ट आइन्स्टाइन

जन्म - सन् १८७९ Feb १४

मृत्यु - सन् १९५५ Oct १८

जन्मस्थान - अमेरिकाको ओहायो राज्यको
मिलानमा

वैज्ञानिकका पनि वैज्ञानिक

(Scientist of Scientists)

आफ्नो नाम ओप्टिक्समा वैज्ञानिक

सर्वप्रथम छेरे आविष्कार गर्ने वैज्ञानिक
(१८९३ वटा आविष्कार)

रेलगाडिमा पत्रिका ब्रेटने वैज्ञानिक

(सन् १८६१ विश्वमै पहिलो पटक रेलमै

क्षपेर विक्री गरेको Grand trunk Herald
नामक पत्रिका विश्वकै पहिलो पत्र)

उनले ग्रामोफोनबाट पहिलो पटक गायको
बाल कविता - Mary had a little lamb.

टेलिफोनबाट पहिलो पटक Hello ब्राह्म
प्रयोग गर्ने वैज्ञानिक

Genius is १% Inspiration & ९९%
perspiration भन्ने भनाई राख्ने वैज्ञानिक

- सन् १८८४ (१९०४) मा भौतिक शास्त्रमा
नोबेल पुरस्कार प्राप्त गरेका

- सन् १९६० मा उनको नाम मैम्वर अफ
द हल अफ फेममा जोडियो। (अमेरिकाका
प्रशिद्ध व्यक्तिको सुचिमा)

- विद्युत चीम आविष्कारको ५० वर्ष पुगेको
उपलक्ष्यमा आइन्स्टाइनलाई Light of Golden
Jubilee बाट विभूषित

Scanned with CamScanner

11

उत्तलाई बाल्यकालमा जोलाउने नाम 'L' थियो।

उत्तले बोकेको रासायनिक पदार्थको कारणले रेलको
डिहामा आगलागी भएको हुदा रेलको परिचालनले एक
भाषा दिदा कातको जाले फुटि गति नहिरा थियो।

उत्तको उपनाम - Wizard of Menlo Park.

"The god of Electricity"

आन्तिम वाक्य - It's Very beautiful over there.

शितको मृत्यु - मधुमेह रोगका कारण भएको

- शितले निकोला टेस्ला संग सहकार्य गरेका थिए। तर
पेटेन्ट दावीको मतभेदका कारण विवाद भएपछि हुटिस्का थिए।

उनका आविष्कार हरू

- सन् 1868 - टेलिग्राफको आविष्कार (पहिलो आविष्कार)
1869 - मतगणना यन्त्रको आविष्कार
1877 - ग्रामोफोन
1879 - विजुलीचिम
- चलचित्र, क्यामरा र projector को आविष्कार
- टाइपराइटर, मिमोग्राफ, मोशन पिक्चर मेसिन,
लाउडरपिकर, ग्रामोफोन, टेलिफोन रिसिभर
- विद्युतवाट चलने पैनको आविष्कार
1880 - विद्युतीय सेलमार्गको शन्धालन
- माइक्रोफोन, सिनेमेटोग्राफ, इलेक्ट्रिक पावर
डिस्ट्रिब्युशन, स्टिक टिकर आदी

६. गुगलिल्लो मार्कोनी

गुगलिल्लो मार्कोनी

जन्म - 1874 अप्रिल 25
मृत्यु - 1937 जुलाई 20
जन्मस्थान - बोल्गेता इटाली

उनका आविष्कार

1897 → तार बिनाको टेलिग्राफको आविष्कार
1909 → नोबेल पुरस्कार प्राप्त गरेका
1901 dec 12 मा युरोप बाट अमेरिका
Wireless telegraph जोडेका
रेडियोको आविष्कार गरेका,
रेडियो प्रसारणको सुरुवात - 1922 Feb 14 (UK)
- चुम्बकिय डिटेक्टरको आविष्कार
- Short Wave बनाई रेडियो सन्देश पठाए।

10. अल्बर्ट आइन्स्टाइन & विज्ञानका पिता - Father of Science

<u>अल्बर्ट आइन्स्टाइन</u>	<p>जन्म - 1879 March 14</p> <p>मृत्यु - 1955 April 18</p> <p>जन्मस्थान - उल्म, जर्मनी</p>
	<ul style="list-style-type: none"> → सन् 1905 मा सापेक्षतावादको सिद्धान्त (Theory of Relativity) प्रतिपादन गरेका, → सन् 1916- सामान्य सापेक्षतावादको सिद्धान्त (General theory of Relativity) प्रतिपादन → $E = MC^2$ का प्रतिपादक → सन् 1920 मा विद्युतिय चुम्बकत्व र गुरुत्वाकर्षणका एकतिको संयोजन गरि United Field theory को अवधारणा प्रस्तुत → सन् 1924 मा प्रकाशको विद्युतिय प्रभाव (photo Electric Effect) विषयमा महत्वपूर्ण रोज गरेकापत भौतिक शास्त्र तर्फको नोबेल पुरस्कार प्राप्त गरेका, → इजरायलको राष्ट्रपति बन्न अस्वीकार गरेका → सन् 1946 मा संयुक्त राष्ट्र संघलाई विश्व सरकार बनाउनका लागि आव्हान गरेका → थियोको प्रास्तिष्क अमेरिकाको प्रिन्सटन अस्पतालमा राखिएको छ।
	<p>- उपनाम - The Genius</p> <p>- The Great Genius.</p>

Scanned with CamScanner

14

आइन्स्टाइनका प्रमुख लेखन तथा कार्यहरू

- General Relativity & Special Relativity
- photo - electric Effect.
- Mass Energy Equivalence.
- Einstein field Equation.
- Unified Field theory
- Quantification of brownian motion.
- Bose - Einstein Statistics.
- Einstein Refrigerator.

14. म्याडम क्युरि (मेरि क्युरि)

म्याडम क्युरि

जन्म - 1867 Nov 7

मृत्यु - 1934 July 4

अन्तस्थान - वार्सा, पोल्यान्ड

1895 July 25 पियरे क्युरि संग विवाह
- 1898 मा पियरे क्युरि संग मिलेर गरेकी
आविष्कार - रेडियम

1903 मा रेडियमको आविष्कार गरिकाले
म्याडम क्युरि र पियरे क्युरिलाई नोबेल पुरस्कार
प्रदात (रसायन शास्त्रमा)

1903 मा राजाकिय सम्मान डेभि पदकले
सम्मानित

1906 मा पियरे क्युरिको सडक दुर्घटनामा मृत्यु

1911 मा नोबेल पुरस्कार प्राप्त।

म्याडम क्युरिले 8 पटक, पियरे क्युरिले 1
पटक, होसी आइरेत र जवाई जुलियट

क्युरिले 111 पटक गरि 5 पटक नोबेल पुरस्कार
गरिका (सर्क परिवारका 4 जनाले 5 पटक)

क्युरिले पिचहलैन्डभार रेडियम र पोलो
नियम आविष्कार

1 Kg रेडियमका लागि 8 टन पिचहलैन्ड खन्य गरेको
नोबेल पुरस्कार पाउने पहिलो महिला

उत्तरी बाल्यकालको नाम - मारिया क्लोदोव्सका

रेडियो धर्मिता (Radio activity) का आविष्कार

म्याडम क्युरि
- पियरे क्युरि
- हेनरि बेकुरेल

12. સ્ટેફન વિલિયમ હકિંગ

	<p>જન્મ - 8 જાન્યુઆરી 1942</p> <p>મૃત્યુ - 14 માર્ચ 2018</p> <p>જન્મસ્થાન - અક્સફોર્ડ બ્રિટેન</p>
	<p>- ન્યૂટન, આઈન્સ્ટાઇન પડિકા વિશિષ્ટ વિદ્વાન-માતિદ્વન</p> <p>- મહાન શ્વગોલ શાસ્ત્રી</p> <p>- અમેરિકાલે શ્વ 2009 મા વિશિષ્ટ નાગરિક સન્માન (presidential Model of freedom" પ્રદાન</p>
<u>કાલકા કૃતિહરુ</u>	<p>- A brief History of time - 1988</p> <p>- Black Hole & Baby universe - 1994.</p> <p>- The universe is nutshell - 2011.</p> <p>- God Created Integers - 2005</p> <p>- The grand designer - 2010.</p> <p>- The dreams that stuff is made of - 2011</p> <p>- My brief History - 2013</p> <p>- on the shoulders of Giants - 2002.</p>
<u>હોરી લુચીસેંગકા કૃતિ</u>	<p>- George's Secret Key to the universe - 2007</p> <p>- George's Cosmic treasure Hunt - 2009</p> <p>- George's & the Big bang - 2014</p> <p>- George & unbreakable Code - 2014</p> <p>- George & Blue moon - 2016.</p>

Scanned with CamScanner

17

સ્ટેફન હકિન્સકા કાલકા

- ① Life would be tragic if it weren't funny.
- ② Intelligence is the ability to adapt change.
- ③ There is no unique picture of reality.
- ④ We should seek the greatest value of our action.
- ⑤ I am atheist.

कहि उपकरणको आविष्कार गर्ने व्यक्तिहरु

व्यारोमिटर - ई टोरिसेलि	रेडियो एक्यूमिटर - हेनरी बेकुरेल
डाइनामो - माइकल फराडे	वायर्ड मोसिन - चार्ल्स स्टोत
साइकल - मेकमिलन	F.M रेडियो - श्वाबिन आर्मस्ट्रङ
डिजल इन्जिन - रुडोल्फ डिजल	व्याडी - अल्बान्ड्रो मोन्टा
डाइनामाइटर - अल्फ्रेड बर्नहार्ड वीले	शिलार्ड मोसिन - शलियास डेवे
फुडन्टपेन - वाटर मेन	वाटरलेस टेलिग्राफ - गुग्लिन्मो मार्कोनी
स्टिम इन्जिन - जेम्स वाट	मुन्नि प्रोजेक्टर - थोमस शल्वा शडिसन
आक्सिजन - जे. प्रिस्टले	लाउडास्फिकर - थोमस शल्वा शडिसन
थर्मोमिटर - ग्यालिलियो ग्यालिले	मोसिन गन - आर्गेटलिड
इलेक्ट्रो - जे. जे. थोमसन	कोडाक फिल्म - अर्जस्टमैन
प्याराशुट - जे. एलेन चार्ड	हेलिकप्टर - लुई चार्ल्स ब्रेवेट
टेलिभिजन - जे. एल बेयर्ड	पेन्डुलम घडि - क्रिस्चियन हाउजेन्स
प्रिङ्गटिङ प्रेस - जुटेन वर्ग	फोनोग्राफ - थोमस शल्वा शडिसन
माइक्रोफोन - शर्मिल वार्लिनर	ट्रान्सफर्मर - माइकल फराडे
राडर - सर रवर्ट वाट्सन	हलड - जिलेट
घडि - ज. एल ब्रिगेट	शटमक्म - अटो हान
रेडियो - गुग्लिन्मो मार्कोनी	प्रेसर कुकर - डेनिस पपिन
क्यामेरा - जोसेफ निथारि	रेफ्रिजेरेटर - ओलिभर
रडार (पेन्टस) - शालिमार	ग्यास इन्जिन - डायमलर
माइक्रोस्कोप - जानसन जखराय	फोटोकफि मोसिन - चोस्टर कार्लसन
स्केट इन्जिन - जेर्ग	डाइमण्ड - माइकल फराडे
रेडियम - म्याडम क्युरि	भ्याकुम बलिनर - अडमिस भ्याक्सी
पेनडुल्ली - साइमन लेक	इलेक्ट्रिक मोटर - निकोला तेस्ला
मोटर कार - हेनरी फोर्ड	वैकुन - जोसेफ रज्याको मोन
स्टेण्डिल्याप - सर एल्फ्रेड डेभि	हाइड्रोजन - H. C. थुरे
सिमन्ट - शस्पिडिन	वेकलइटर - लियो हेड्रिक वेकलेड
मोबाइल फोन - मार्टिन कुपर	बर्नर ग्यास - कुन्सेन
टेलिफोन - ग्राहम बेल	X-रे - विल्हेम कोनराड रोसन्टजेन